رییس فرهنگستان زبان و ادب فارسی گفت: عده ای شوخی من درباره شوخی با کلمات «کش لقمه» و «دراز لقمه» در «خندوانه» را جدی گرفتند و جوجو درست کردند. آن ها که این سرو صدارا درست کردند، یا شوخی را نمی شناسند یا این که غرضی در دل دارند. در غیر این صورت هر شوخی را می توان از جای خود در آورد و یک منظور دیگر از آن برداشت کرد، کاملا محسوس بود که عده ای مایل نبودند بفهمند که با شوخی چطور باید برخورد کرد.

حداد عادل: عده ای شوخی مرا در «خندوانه» جدی گرفتند

گزارش ادبی

شاعری صمیمی و مردمی

گزارشی از جلسه نقد کتاب «تقویم تنهایی» علی رضا سپاهی لائین

در سلسله جلسات نقد کتاب حوزه هنری خراسان رضوی، در روز یک شنبه سوم آبان، کتاب «تقویم تنهایی» از علی رضا سپاهی لائین به نقد گذاشته شد. این کتاب یکی از سه کتابی است که اخیرا به وسیله نشر سپیده باوران به صورت یکجا از این شاعر منتشر شده است. دو کتاب دیگر «فواره ها» و «شرح بت پرستی ها» است.

جلسه با گرداندگی محمد کاظم کاظمی و قاسم رفیعا برگزار شد و در آن، جمعی از شاعران و منتقدان جوان و نیز شماری از هم دوره های علی رضا سپاهی و بعضی از شاعران پیشکسوت حضور داشتند، به گونه ای که تلفیقی از نسل های مختلف شعر خراسان در آن مشهود بود.

جلسه با شعرخوانی شاعر شروع شد و در ابتدا، محمد کاظم کاظمی به عنوان اولین منتقد به بررسی اجمالی شعر علی رضا سپاهی در هر سه کتاب اخیر او پرداخت. او به پنج ویژگی از شعر این شاعر اشاره کرد یعنی زبان مردم گرایانه، استفاده از روایت در شعر، تنوع محتوایی، تازگی تعبیرها و مضامین و تعهدی همیشگی نسبت به شعر.

استاد رضا افضلی در سخنانی کوتاه، با اشاره به جلسات شعر دانشگاه فردوسی مشهد در دهه هفتاد، علی رضا سپاهی را از شاعران فعال آن جلسات خواند و در مورد شعری از علی رضا سپاهی در حمد خداوند آن را زیباترین اثر در این موضوع دانست. منتقد بعدی محمد رمضانی فرخانی بود که بر شعرهای اجتماعی و انتقادی علی رضا سپاهی انگشت انتقاد نهاد و بر آن بود که او در شعرهای عاشقانه اش موفق تر است. از نظر رمضانی روایت شعرهای اجتماعی، شاعر را مقطعی و بدون مخاطب های وسیع می سازد و این پرداختن به تغزل و معماری های زبانی است که سبب ماندگاری شعر می شود.

منتقد بعدی، قاسم رفیعا بود که به عنصر طنز در شعر سپاهی پرداخت. از نظر او طنز حضوری پررنگ در آثار این شاعر دارد، البته طنزی فاخر و اندیشمندانه که آدم را به یاد حافظ می اندازد. موضوع دیگری که از نظر رفیعا در شعر سپاهی قابل تأمل بود، نوعی اصالت روستایی و بازگشت به فضای روستاست. هم چنین رفیعا بر آن بود که می شد بعضی کارها را کنار گذاشت و کتاب را گزیده تر ساخت.

مجید نظافت یزدی منتقد بعدی بود که گفت من برخلاف نظر آقای رمضانی فرخانی شعر معترض و اجتماعی را می پسندم و به همین دلیل شعر علی رضا سپاهی را دوست دارم. گیرم که شعر شاعر ماندگار نشود. او در زمانه خودش حرف خود را گفته است. البته از نظر نظافت نیز گاهی در شعرهای سپاهی لائین کم دقتی هایی دیده می شود که نشان از سرسری گرفتن دارد. با این همه او بر آن بود که سپاهی به شهادت همین شعرها یک شاعر صاحب سبک و متفاوت از دیگران است و به اندازه شعرش شهرت نیافته است. آخرین منتقد، عباس ساعی بود که ضمن تشکر از ناشر کتاب به خاطر کارهای باکیفیت او، گفت که شعر علی رضا سپاهی بخشی از حیثیت شعر خراسان است. از زمانی که او شعر سرایی را شروع کرد شیوه او همه مرزها را در نوردید و بسیاری سعی کردند به این سبک و سیاق شعر بگویند. این شیوه سهل و ممتنع که با فرخی شروع شد و با سعدی اوج گرفت و با ایرج میرزا امتداد پیدا کرد در شعر سپاهی قابل مشاهده است. به نظر ساعی، برجستگی مهم شعر سپاهی در زمان خودش، استفاده از امکانات زبان محاوره ای بوده است. این ویژگی در ابتدا در شعر سپاهی پررنگ تر بود و به چشم می زد، ولی در این کتاب به شکل معتدلی درآمده است و طوری نیست که آدم را آزار بدهد.

در پایان برنامه عباس قدسی مدیر نشر سپیده باوران ضمن تشکر از برگزار کنندگان جلسه، به این اشاره کرد که روحیه اجتماعی شعر سپاهی یکی از انگیزه های او برای انتشار این سه گانه بوده است، چون این انتشارات در حوزه شعر اجتماعی در ادبیات انقلاب اسلامی، پیش از این هم کار کرده است.

نمای دور

بایکوت فیلم ها توسط پلیس نیویورک

پلیس نیویورک در واکنش به حضور «تارانتینو» کارگردان آمریکایی در یک تظاهرات ضد پلیسی در میدان «واشنگتن پارک» ضمن انتقاد شدید از وی، خواستار بایکوت فیلم های این کارگردان سرشناس شد. وی در پاسخ گفت: من یک انسان و دارای وجدان هستم. اگر معتقدیم جنایتی در حال وقوع است، باید برخاست و مقابل آن ایستاد.

عروس زشت در یک صد سینما

مجموعه تلویزیونی پرطرفدار «شرلوک» با عنوان «شرلوک؛ عروس زشت» همزمان با پخش از شبکه «بی.بی.سی» روی پرده ۱۰۰ سینما در انگلیس خواهد رفت. داستان جدیدترین قسمت از مجموعه «شرلوک» با درخشش «بندیکت کامبرباچ» و «مارتین فریمن» در سال ۱۸۹۵ لندن روایت می شود. شبکه «PBS» آمریکا هم این فیلم ۹۰ دقیقه ای را به روی آنتن می برد.

صدر نشین گیشه آمریکای شمالی

فیلم «مریخی» به کارگردانی «ریدلی اسکات» و بازی «مت دیمون» با ۱۵ میلیون و ۸۰۰ هزار دلار فروش پس از یک سقوط چند هفته ای بار دیگر در صدر گیشه سینماهای آمریکای شمالی قرار گرفت. «مریخی» داستان گروهی از فضانوردان است که برای مأموریت به مریخ می روند ولی همگی به جز یک نفر کشته می شوند.

انتخاب فیلم در تاریکی سینما

«مایکل مور»، در صحبت های اخیر خود در تایم وارنر سنتر نیویورک گفت: تمام تلاشم را می کنم تا مستندهایم را از تلویزیون دور نگاه دارم چون می خواهم مخاطبان با دیدن فیلم هایم در فضای تاریک سینماها، دست به انتخاب بزنند. وی افزود: مستندهای تلویزیون نباید در سینما اکران شوند چون تلویزیون یک ابزار رسانه ای منفی است.

بازی دزد و پلیس

نقدی بر مجموعه تلویزیونی «آمین»

احمد صبریان
sabrian@khorasannews.com

سرهنگ شیرازی، فرمانده تیم ویژه (آمین) مسئول رسیدگی به پروژه مجرم و خلافکار فراری، همایون تمدن است که سال گذشته طی عملیات گروگان گیری برادر سرهنگ را به شهادت رسانده است. پلیس با کشف کانتینری حامل مواد مخدر به سرنخی از همایون می رسد. همزمان فرزند همایون (فرزاد) برای مراسم سالگرد مرگ همسرش مریم نوین وارد ایران شده و ماموران علاوه بر بررسی سرنخ کانتینر، وی را نیز جهت رسیدن به همایون تحت نظر می گیرند و ماجراهایی در این میان رقم می خورد.

****

سریال «آمین» در دو فاز با دو کارگردان مختلف تولید شد، فاز اول سریال به کارگردانی منوچهر هادی فیلم برداری شد اما پس از آن بهرنگ توفیقی کارگردان سریال های «مسیر انحرافی» و «انقلاب زیبا» ادامه ساخت این سریال را بر عهده گرفت.

تجربه ثابت کرده است که سریال پلیسی فرصت بیشتری در اختیار کارگردان می گذارد تا توانمندی هایش را به لحاظ تکنیک به نمایش بگذارد و از طریق دکوپاژ فکر شده صحنه ها، کاری متفاوت و جذاب ارائه کند. اما متاسفانه در بیشتر مجموعه های پلیسی به سبب بهره گیری از مولفه های مرسوم و کلیشه ای برای خلق یک پلیس ایرانی با فاکتورهای بومی تلاش چندان پررنگی انجام نشده است.

مجموعه تلویزیونی «آمین» از جمله آثاری است که برای جذابیت آن کوشش هایی اندک شده ولی با وجود ساختار حرفه ای و شکیل مهم ترین نقطه ضعف آن که گاه قصه را از حرکت پرشتاب باز می دارد فیلم نامه است و حضور بهترین عوامل در پشت و جلوی دوربین هم نمی تواند این ضعف را بپوشاند.

اگر چه بهرنگ توفیقی داستان هایی موازی و چند لایه را روایت می کند اما به خاطر استفاده از کلیشه های رایج در آثار پلیسی، در روایت سرراست داستان و خلق شخصیت هایی جذاب تلاش چندانی به خرج نداده است.

شاید به خاطر همین شخصیت پردازی های ضعیف آدم های داستان بیشتر از آن که شخصیت باشند به تیپ تنه می زنند. «آمین» آغازی مهیج، جذاب و تاثیر گذار داشت و کشته شدن نادر و برادرش به شیوه ای مرموز و کنجکاو برانگیز طراحی شده بود اما در ادامه سرهنگ سلیم به عنوان قهرمان قصه چندان برای مخاطب باور پذیر نیست و نمی تواند او را با خود همراه کند. «آمین» مخاطبش را با ضدقهرمان هایی مواجه می کند که شباهت چندانی به تبهکاران کهنه کار ندارند و به امکانات روز مجهز اند. همین موضوع به تقابل دزد و پلیس وجهی تجسم ناپذیر داده و آن را از واقعیت دور و باور ناپذیر کرده است. همایون تمدن شاید تنها ضد قهرمان شناسنامه دار «آمین» است که با هوش فراوانش به شدت جاه طلب است.

اما وجه «پدرخوانده» دادن به وی لطمه زیادی به این شخصیت وارد کرده است. صحنه گردهم آمدن سرکردگان باندهای مختلف در خانه تمدن و تک گویی طولانی او بیشتر شبیه کاریکاتوری از «دون کورلئونه» در فیلم «پدرخوانده» است. در مقابل یا شا تمدن یکی از شخصیت های مهم و کلیدی فیلم نامه نقش موثری در پیشبرد داستان دارد و همکاری اش با پلیس که به دستگیری همایون منجر می شود، یکی از نقاط عطف فیلم نامه است که خط روایی «آمین» را وارد مرحله تازه و پیچیده تری می کند. آمین به عنوان یک مجموعه پلیسی که تلاش دارد داستانش را لوندهد و مخاطبش را در تعلیق و در انتظار بگذارد چندان موفق نیست و تعلیق و گره افکنی چندانی ندارد تا مخاطبش را پیگیر داستانی از پیش تعیین نشده کند، غافلگیری های چند قسمت نخست برای مخاطب تکرار نشد. یکی از ویژگی هایی که در تمام فیلم های پلیسی باید وجود داشته باشد این است که بتواند مخاطب را میخکوب کند اما مخاطب به سبب تعدد شخصیت ها در «آمین» سر در گم می شود.

داریوش فرهنگ، کاظم بلوچی و آشا محرابی بازی هایی روان ارایه کرده اند اما بازی دیگر بازیگران چندان به چشم نمی آید. اگر چه آدم های قصه فارغ از قهرمان یا ضد قهرمان بودن، کشمکش های درونی و انسانی دارند و پلیس های قصه به موازات چالش های حرفه ای و امنیتی خود، با احساسات درونی و مشکلات عاطفی شان درگیر هستند اما قابل درک نیستند و مخاطب نمی تواند با آن ها همذات پنداری کند.

ریتم مناسب را باید یکی از امتیازات انکار ناپذیر سریال «آمین» دانست که برخی مخاطبان را با وجود کاستی هایش با خود همراه کرده است. امتیازی که در سریال های این سال های اخیر نشانی از آن نیست.

موسیقی

حکایت های گلستان سعدی با صدای خسرو شکیبایی

آلبوم شعر و موسیقی «۱۲ حکایت از گلستان سعدی» با صدای زنده یاد خسرو شکیبایی منتشر شد. به گزارش ایسنا موسیقی این آلبوم را کارن همایون فر بر اساس حکایت های ماندگار و دلنشین «گلستان سعدی» ساخته است. پیش از این آلبوم «۴۰ حکایت از گلستان سعدی» با حضور همین هنرمندان منتشر شده بود اما آلبوم حاضر با انتخاب ۱۲ حکایت، زمان کوتاه تری را به خود اختصاص داده است. زنده یاد خسرو شکیبایی بازیگر فقید تئاتر، سینما و تلویزیون تا پیش از انقلاب فقط در عرصه تئاتر و دوبله فعالیت داشت و سال ۱۳۴۷، وارد حرفه دوبلوری شد و در این زمینه به فعالیت پرداخت. شاخص ترین اثر سینمایی که خسرو شکیبایی در آن صحبت کرد نقش پیرمرد مسلمان ده در فیلم هندی «شعله» بود. وی برخی از سروده های فروغ فرخزاد، سهراب سپهری، سیدعلی صالحی و محمدرضا عبدالملکیان را به صورت دکلمه اجرا کرده است.

سینما

نمایش ترانه های ایرانی در لندن

مستند «شب شیدایی» ساخته ناصر صفاریان که درباره تاریخ ترانه در ایران است دهم آبان در جشنواره فیلم های ایرانی لندن به روی پرده می رود. به گزارش ایسنا، صفاریان علاوه بر کارگردانی، پژوهشگر و تهیه کننده این مستند هم بوده است. به جز احمدرضا احمدی به عنوان مشاور و مصاحبه کننده، شاهکار بینش پژوه، ماهور احمدی و خود صفاریان مصاحبه های فیلم را انجام داده اند و جمشید ارجمند، خاطره پروانه، ناصر چشم آذر، فواد حجازی، علی محمد رشیدی، پری زنگنه، محمد سریر، محمدعلی شیرازی، علی رضا عصار، ساسان فاطمی، یغما گلرویی، علی رضا میرعلینقی و افشین یداللهی از جمله کارشناسان و اهالی موسیقی حاضر در این فیلم هستند. «خاطره های خط خطی» درباره ترانه های ضدعاشقانه و «من فقط شاعرم، جناب سروان!» درباره ترانه های یغما گلرویی، دو فیلم دیگر این سه گانه هستند.

چهره ها و خبرها

پذیرش خطر برای سفری ایمن

حامد بهداد با مجموعه تلویزیونی «آسمان من» به کارگردانی محمدرضا آهنج میهمان شبکه سه می شود. داستان این سریال از سال ۶۳ آغاز می شود و در ۲۹ قسمت داستان تلاش های پرفراز و نشیب اشخاصی بی ادعا را روایت می کند که با پذیرش خطرات و به خطر انداختن جان خود سفری ایمن را برای مسافران هواپیما فراهم می کنند.

روی صحنه در تئاتر شهر پاریس

ستاره اسکندری با نمایش «هم هوایی» به کارگردانی افسانه ماهیان از ۱۱ تا ۱۶ آبان به مدت یک هفته در تئاتر شهر پاریس روی صحنه می رود. از آنجا که مخاطبان این نمایش فرانسوی زبان هستند برای این اجرا از بالانویس فرانسوی استفاده می شود و متن نمایش نامه از مدت ها قبل ترجمه شده است.

اعترافات خطرناک در استرالیا

فیلم «اعترافات ذهن خطرناک من» ساخته هومن سیدی در جشنواره استرالیا به نمایش درمی آید. این اثر داستان مردی را روایت می کند که در ۲۴ ساعت هیچ چیز را به یاد نمی آورد. این فیلم پیش از این در جشنواره مونترال به نمایش درآمده و قرار است در سیدنی، بریسبان، ملبورن و آدلاید اکران شود.

یکی از عابران گذر موقت

شقایق فراهانی به جمع بازیگران فیلم «گذر موقت» به کارگردانی افشین هاشمی پیوست. گروه تولید این فیلم هم اکنون در خیابان های تهران مشغول گرفتن سکانس هایی از این کار هستند. «گذر موقت» داستان دو پیرمرد است که در شبی تاریک، تصمیمی مفرح می گیرند. عمده سکانس های این فیلم در شب فیلم برداری می شود.

ریچارد سوم در نفرین های تیزپا

رحیم نوروزی عنوان کرد به جای شرکت در ماراتن تئاتر و کارگردانی نمایش ترجیح می دهد به هنرجویان علاقه مند به بازیگری آموزش دهد. وی گفت: قرار است در نمایش «نفرین های تیزپا» به کارگردانی مسعود دلخواه که براساس نمایش نامه «ریچارد سوم» شکسپیر و با نگاهی مدرن نوشته شده نقش «ریچارد سوم» را ایفا کنم.

پیک خبر

نوش آبادی: فیلم «محمد رسول ا... (ص)» شانس زیادی در اسکار دارد

سخنگوی وزارت ارشاد از اجرای «اپرای عاشورا» در تالار وحدت دفاع قاطعی کرد و درباره فیلم های «محمد رسول ا...(ص)» و «رستاخیز» سخنانی بیان کرد. به گزارش ایسنا، حسین نوش آبادی گفت: این فیلم از نظر قصه، عوامل و کارگردان، شانس زیادی دارد که بتواند جایزه های جهانی را از آن خود کند. نوش آبادی در پاسخ به انتقاد خبرنگاری نسبت به تک خوانی زن در «اپرای عاشورا» گفت: اجرای این برنامه هنری برای تنظیم یک حرکت برخاسته از جلوه های فرهنگی عاشورا و فلسفه قیام عاشورا بود که کاری ارزشمند و قابل تقدیر است. نوش آبادی با بیان این که یک نفر از پشت صحنه آن هم در حال تمرین ارکستر، از نمای نزدیک فیلم برداری کرده است، گفت: وقتی چنین اقدامی با یک هدف خاص و یک انگیزه سیاسی انجام می شود، دلیل زیر سوال بردن این اثر ارزشمند است. وی با بیان این که خودش این اپرا را دیده است، بیان کرد: من و شخص آقای وزیر در اجرای آن اپرا بودیم و از ابتدا تا انتهای اجرای صحنه ای آن را دیدیم.

در آن اجرا، هیچ اتفاقی مبنی بر تک خوانی زن رخ نداد و شاهدان هم ادعایی در این باره مطرح نکرده اند. «اپرای عاشورا» یک روش هنرمندانه و در واقع، یک تعزیه خوانی مدرن بود. ما معتقدیم طبق بیانات مقام معظم رهبری، هر اندیشه و اعتقادی در قالب هنر ماندگارتر می شود. وی انتشار فهرستی از هنرمندان موسیقی ممنوع الکار از طرف وزارت ارشاد را تکذیب کرد و گفت: آن فهرست به هیچ وجه درست نبود و به دفتر موسیقی و وزارت ارشاد هم ربطی نداشت. وی گفت: امسال نیز زمان جشنواره فیلم فجر پیش بینی شده است. سخنگوی وزارت ارشاد اظهار کرد: پیش نویس شیوه نامه موسیقی نوشته شده اما مسائلی باعث شد که این کار عقب بیفتد. شخص وزیر تأکید دارد این تفاهم نامه سریع تر امضا شود و حوزه معاونت هنری هم بر این موضوع تأکید دارد. نوش آبادی درباره فیلم «رستاخیز» توضیح داد: درباره این فیلم جلساتی با حضور عوامل این اثر و رییس سازمان سینمایی برگزار شده است. حقوق مادی و معنوی این فیلم باید تأمین شود و سعی داریم به تدریج برای رفع اشکال های این اثر اقدام کنیم. وی افزود: «رستاخیز» یکی از فیلم های خوب و از همه نظر، قوی است؛ اما مشکل ما درباره تصویر شخصیت های این فیلم است که به طور واضح نشان داده می شود. دوست داریم با اقدام هنرمندانه ای مثلا با استفاده از افکت های نوری، این مشکل حل شود تا این فیلم به سرعت روی پرده سینما برود. تصمیم ما اکران این فیلم است، زیرا حیف است که چنین سرمایه گذاری مادی و معنوی نادیده گرفته شود. ما از کارگردان و تهیه کننده خواسته ایم که در این باره با ما همکاری کنند.

کشف ۴ کتیبه بابلی در نزدیکی تخت جمشید

۴ کتیبه متعلق به دوره هخامنشیان در محوطه «تل آجری» در نزدیکی تخت جمشید کشف شد که در این کتیبه ها به زبان بابلی کلماتی مانند «شاه» و «دروازه» حک شده است. به گزارش ایسنا، علی رضا عسکری چاوردی، سرپرست گروه کاوش محوطه تل آجری در این زمینه اظهار کرد: در واقع کشفیات اخیر، خلاءهای تاریخی شهر پارسه به ویژه در دوره حکومت کوروش و کمبوجیه و پیش از به قدرت رسیدن داریوش هخامنشی در سال ۵۲۱ پیش از میلاد را پر می کند. با توجه به این کشفیات، بی شک «تل آجری» دروازه ورودی شهر پارسه بوده که به کاخ بزرگ و پردیس های اطراف آن معطوف می شده است. این عضو هیات امنای مجموعه جهانی تخت جمشید ابعاد این دروازه را ۳۰ در ۴۰ متر مربع با ارتفاع ۱۵ متر دانست و گفت: این بنا در دوره هخامنشیان و زمان حکومت کوروش یا کمبوجیه ساخته شده و کاوش های باستان شناسی در این محوطه می تواند به کشف حلقه گمشده تاریخ کشور در این منطقه کمک کند.

ممنوعیت تولید بیش از دو فیلم همزمان برای یک تهیه کننده

مدیرکل دفتر سینمای حرفه ای وزارت ارشاد با اشاره به این که هر تهیه کننده بیش از ۲ فیلم را به طور همزمان نمی تواند بسازد گفت: آثار قبلی کارگردان و تهیه کننده از موارد تاثیر گذار در صدور پروانه نمایش بعدی است. محمدرضا فرجی در گفت وگو با فارس، در مورد مصوبه اخیر سازمان سینمایی در ارتباط با این که هر تهیه کننده در سینما بیش از دو فیلم را نمی تواند به صورت همزمان تهیه و تولید کند گفت: این آیین نامه مصوب داخلی وزارت ارشاد و سازمان سینمایی است و به دلیل این که شورای پروانه ساخت، بیش از پیش تهیه کننده را متوجه کیفیت فیلم کند این قانون را بنا نهاده است. وی اظهار داشت: با این قانون کمک می شود که تهیه کننده در کنار پروژه ای که تولید می کند حضور داشته باشد بدین جهت تمرکزی نیز به صورت پراکنده نخواهد بود. فرجی با اشاره به این که این آیین نامه در نیمه دوم سال جاری قطعا اجرایی خواهد شد، گفت: البته شورای پروانه ساخت از این به بعد در هنگام صدور پروانه ساخت به مواردی دقت خواهد داشت. این نکته را نیز پیش بینی کرده ایم که تهیه کننده ای که پروانه ساخت بگیرد و اقدام به ساخت نکند قطعا برای کار سوم وی پروانه ساخت صادر نخواهد شد.